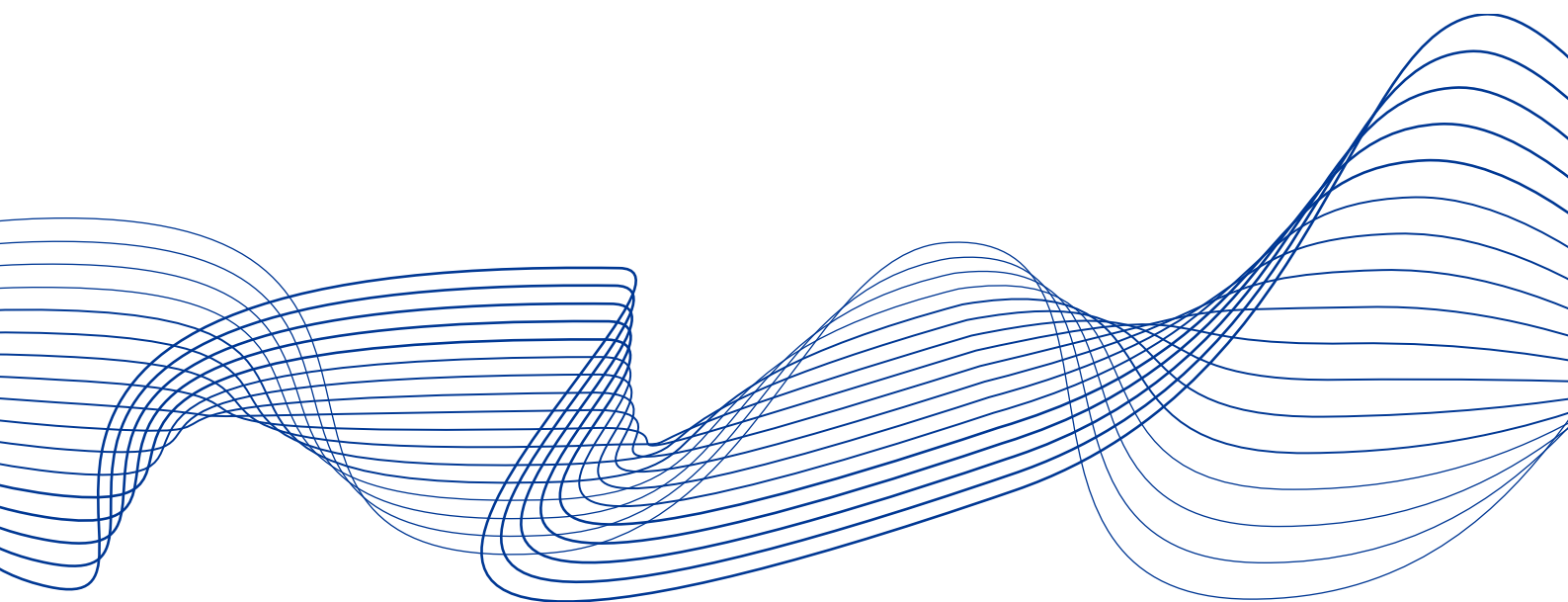


# Ετήσια Έκθεση

2017



**ΕΣΣΚ**

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου

Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας

# Περιεχόμενα

Πρόλογος	2
Περίληψη	3



## Πρόλογος



*Mario Draghi,  
Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού  
Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου*

Η έβδομη ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) καλύπτει την περίοδο από την 1η Απριλίου 2017 έως τις 31 Μαρτίου 2018. Κατά την υπό εξέταση περίοδο, το ΕΣΣΚ συνέχισε τη στενή παρακολούθηση των πηγών συστημικού κινδύνου στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και την οικονομία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και εντόπισε τέσσερις βασικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Στο πλαίσιο του έργου του, το ΕΣΣΚ ανέλυσε τις εξελίξεις στον τομέα των εμπορικών ακινήτων και στον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα.

Σε ό,τι αφορά την αγορά εμπορικών ακινήτων, έπειτα από τη δημοσίευση της σύστασης του ΕΣΣΚ σχετικά με την κάλυψη κενών στα στοιχεία που αφορούν τα ακίνητα, διενεργήθηκε έρευνα για πιθανές νέες πηγές στοιχείων. Επιπροσθέτως, το ΕΣΣΚ

πραγματοποίησε άσκηση καταγραφής της διαθεσιμότητας υλικών στοιχείων για τα εμπορικά ακίνητα.

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, το ΕΣΣΚ συνέχισε επίσης να αναπτύσσει το πλαίσιο παρακολούθησης κινδύνων για τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα, εν μέρει μέσω της δημοσίευσης της δεύτερης έκδοσης με τίτλο «EU Shadow Banking Monitor». Επιπλέον, το ΕΣΣΚ δημοσίευσε νέους δείκτες για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τις ασφαλιστικές εταιρείες στον πίνακα κινδύνων του.

Αναγνωρίζοντας την ενδεχόμενη απειλή που θέτουν οι κυβερνοεπιθέσεις, το ΕΣΣΚ έλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει μια ευρωπαϊκή ομάδα αντιμετώπισης συστημικών κινδύνων στον κυβερνοχώρο (European Systemic Cyber Group), στο πλαίσιο της οποίας τα μέλη της έχουν την ευκαιρία να συζητούν για πολιτικές που βρίσκονται σε εξέλιξη και να παρέχουν πληροφορίες για νέες διεθνείς πρωτοβουλίες.

Επιπλέον, το ΕΣΣΚ εξακολούθησε να προωθεί τις συζητήσεις για τη μακροπροληπτική πολιτική διοργανώνοντας σειρά συνεδρίων και εργαστηρίων. Πιο συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο του 2017 πραγματοποιήθηκε το δεύτερο ετήσιο συνέδριο του ΕΣΣΚ, όπου σε πάνελ συζητήσεων πολιτικής εξετάστηκαν οι νομικές πτυχές του κανονιστικού πλαισίου μακροπροληπτικής εποπτείας και η άσκηση μακροπροληπτικής πολιτικής πέραν του τραπεζικού τομέα. Περιλαμβάνονταν επίσης συνεδρίες σχετικά με τις προκλήσεις και το μέλλον των τραπεζών στην ΕΕ, στις οποίες συζητήθηκαν η αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ και η παρακολούθηση κινδύνων στον σκιώδη τραπεζικό τομέα.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Vítor Constâncio, ο οποίος διετέλεσε Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έως τον Μάιο του 2018, για τη στήριξη που παρείχε στο ΕΣΣΚ από τη δημιουργία του υπό την ιδιότητά του ως μέλος του Γενικού Συμβουλίου και της Διευθύνουσας Επιτροπής.



## Περίληψη

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, το ΕΣΣΚ εντόπισε τέσσερις βασικές ουσιώδεις απειλές για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ, ήτοι: (1) την επανατιμολόγηση των ασφαλιστρών κινδύνου στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές, 2) τις επίμονες αδυναμίες στους ισολογισμούς των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών και των συνταξιοδοτικών ταμείων, 3) τις προκλήσεις που θέτει η βιωσιμότητα του χρέους στους τομείς του δημοσίου, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, και 4) τις ευπάθειες στο σκιώδες τραπεζικό σύστημα και τη μετάδοση δυσμενών επιδράσεων στο ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Όπως επισημάνθηκε στις δύο προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις του ΕΣΣΚ, η αιφνίδια αναστροφή των ασφαλιστρών κινδύνων παγκοσμίως θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός κίνδυνος για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Σε σύγκριση με την αξιολόγηση του 2016, οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις αδυναμίες στους ισολογισμούς των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών και των συνταξιοδοτικών ταμείων μειώθηκαν κατά μία βαθμίδα από την κατηγορία υψηλού κινδύνου στην κατηγορία μεσαίου κινδύνου. Επιπλέον, ο κίνδυνος που προκύπτει από τις προκλήσεις που θέτει η βιωσιμότητα του χρέους στους τομείς του δημοσίου, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών αυξήθηκε κατά μία βαθμίδα στην κατηγορία μεσαίου κινδύνου.

Οι προαναφερθέντες συστημικοί κίνδυνοι για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ΕΕ αποτέλεσαν τη βάση για την κατάρτιση του σεναρίου δυσμενών μακροχρηματοπιστωτικών εξελίξεων που το ΕΣΣΚ παρέιχε στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) για τη διενέργεια της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2018 σε επίπεδο ΕΕ. Οι κίνδυνοι αυτοί αποτυπώθηκαν επίσης στα δυσμενή σενάρια που χορηγήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων για τη διενέργεια της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2018 για τον ασφαλιστικό τομέα. Λεπτομέρειες αυτών των σεναρίων παρέχονται στην παρούσα ετήσια έκθεση.

Το 2017, το ΕΣΣΚ τροποποίησε το πλαίσιο αμοιβαιότητας, με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνιση της εφαρμογής ορίων σημαντικότητας σύμφωνα με την αρχή «de minimis». Το νέο πλαίσιο απαιτεί από τα κράτη μέλη που ενεργοποιούν μέτρο πολιτικής να προτείνουν μέγιστο όριο σημαντικότητας σε επίπεδο ιδρυμάτων όταν αιτούνται αμοιβαιότητα για το μέτρο τους· η δε καταλληλότητα, ή άλλως, του προτεινόμενου ορίου θα επικυρώνεται από το ΕΣΣΚ.

Επιπλέον, το ΕΣΣΚ δημοσίευσε σύσταση για την αντιμετώπιση των συστημικών κινδύνων που σχετίζονται με αναντιστοιχίες ως προς τη ρευστότητα και τη χρήση μόχλευσης στους επενδυτικούς οργανισμούς. Η σύσταση, η οποία απευθύνεται στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εξετάζει τα εργαλεία διαχείρισης ρευστότητας, την εποπτική επίβλεψη και τις πρακτικές διενέργειας ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τη ρευστότητα, καθώς και την ενισχυμένη υποβολή αναφορών και την πρακτική εφαρμογή των υφιστάμενων εξουσιών για τον περιορισμό της μόχλευσης.

Συνεχίζοντας τις προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη του μακροπροληπτικού πλαισίου για τις τράπεζες, το ΕΣΣΚ δημοσίευσε έκθεση σχετικά με τις επιδράσεις του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 9 στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έκθεσης, συνολικά το ΔΠΧΑ 9 αποτελεί σημαντική βελτίωση σε σχέση με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39 και αναμένεται ότι θα αποφέρει σημαντικά οφέλη από τη σκοπιά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας· μεταξύ άλλων, μεγαλύτερο βαθμό διαφάνειας και πιο έγκαιρη και αποφασιστική αναγνώριση των πιστωτικών ζημιών. Ταυτόχρονα, η έκθεση επισήμανε διάφορα



ζητήματα που θα πρέπει να αναλυθούν κατά την επανεξέταση του ΔΠΧΑ9 μετά τη θέση του σε εφαρμογή, συμπεριλαμβανομένης της κυκλικής συμπεριφοράς του υποδείγματος αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ9 και την επίδρασή του υποδείγματος στη συμπεριφορά των τραπεζών. Το ΕΣΣΚ δημοσίευσε επίσης έκθεση σχετικά με την επίλυση του ζητήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) στην Ευρώπη, στην οποία παρουσιάστηκαν συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής οι οποίες λειτουργούν συμπληρωματικά προς άλλες πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο ζώνης ευρώ. Συμβολή στο μακροπροληπτικό πλαίσιο για τις τράπεζες αποτέλεσε επίσης και η έκδοση γνώμης του ΕΣΣΚ προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τα μακροπροληπτικά διαρθρωτικά αποθέματα ασφαλείας. Σε αυτή προτάθηκαν διάφορες αλλαγές, ήτοι η σημαντική αύξηση των ανώτατων ορίων του αποθέματος ασφαλείας για άλλα συστημικά σημαντικά ιδρύματα, η αναβάθμιση του αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων πηγών διαρθρωτικών μη κυκλικών συστημικών κινδύνων και η τροποποίηση του διαδικαστικού πλαισίου για τα διαρθρωτικά αποθέματα ασφαλείας.

Σε ό,τι αφορά την πρόοδο ως προς την ανάπτυξη του μακροπροληπτικού πλαισίου πέραν του τραπεζικού τομέα, το ΕΣΣΚ συνέβαλε σε επανεξετάσεις του κανονιστικού πλαισίου και σε ευρωπαϊκές διαβουλεύσεις. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κανονισμού για τις υποδομές των ευρωπαϊκών αγορών (European Market Infrastructure Regulation - EMIR), το ΕΣΣΚ δημοσίευσε έκθεση για την περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας του υφιστάμενου πλαισίου. Σε ό,τι αφορά τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους, το ΕΣΣΚ απάντησε σε διαβούλευση της ΕΑΚΑΑ που αφορά σχέδια κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με μέτρα περιθωρίων αντικυκλικότητας για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους. Το ΕΣΣΚ εντόπισε επίσης τομείς όπου οι νομοθετικές προτάσεις για το πλαίσιο ανάκαμψης και εξυγίανσης κεντρικών αντισυμβαλλομένων θα πρέπει να βελτιωθούν για την καλύτερη αντιμετώπιση μακροπροληπτικών ανησυχιών. Σε ό,τι αφορά τα μακροπροληπτικά ζητήματα για τον ασφαλιστικό τομέα, το ΕΣΣΚ εντόπισε τομείς όπου το πλαίσιο Φερεγγυότητα II θα μπορούσε να ενισχυθεί και υποστήριξε την ανάπτυξη εναρμονισμένου πλαισίου ανάκαμψης και εξυγίανσης για τον ασφαλιστικό τομέα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ο αριθμός εγχώριων μακροπροληπτικών μέτρων που υιοθέτησαν τα κράτη μέλη παρέμεινε σταθερός σε σχέση με το 2016. Τα έτη 2017 και 2016 είναι περισσότερο συγκρίσιμα από ό,τι τα προηγούμενα έτη, καθώς αυτήν τη χρονική περίοδο στα περισσότερα κράτη μέλη ήταν διαθέσιμες όλες οι συνιστώσες των μακροπροληπτικών εργαλείων όπως ορίζονται στην οδηγία σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις IV/στον κανονισμό σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Η πλειονότητα των κρατών μελών έλαβε ορισμένα μέτρα μακροπροληπτικής πολιτικής το 2017. Τα περισσότερα μέτρα είχαν αυστηρότερο χαρακτήρα για την αντιμετώπιση κυκλικών κινδύνων· αυτά δε που χρησιμοποιήθηκαν πιο τακτικά ήταν το ανώτατο όριο του δείκτη δανείου προς αξία και το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας. Ωστόσο, τακτική ήταν και η χρήση του αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου.

Το ΕΣΣΚ εξακολούθησε να αξιολογεί την εφαρμογή των συστάσεων του. Κατά την υπό εξέταση περίοδο, το ΕΣΣΚ ξεκίνησε ή ολοκλήρωσε την αξιολόγηση πέντε συστάσεων ή υποσυστάσεων. Η συμμόρφωση προς την υποσύσταση του ΕΣΣΚ προς την ΕΑΤ σχετικά με τη χρηματοδότηση πιστωτικών ιδρυμάτων αξιολογήθηκε ως πλήρως συμβατή. Η αξιολόγηση της σύστασης του ΕΣΣΚ για τα αμοιβαία κεφάλαια της χρηματαγοράς βρίσκεται σε εξέλιξη, όπως και οι αξιολογήσεις των συστάσεων του ΕΣΣΚ σχετικά με καθοδήγηση για τον καθορισμό των ποσοστών αντικυκλικών αποθεμάτων ασφαλείας καθώς και σχετικά με την αξιολόγηση των διασυνοριακών επιδράσεων των μέτρων μακροπροληπτικής πολιτικής και την εθελοντική εφαρμογή τους στη βάση της



αμοιβαιότητας. Τέλος, αξιολογήθηκαν ορισμένα στοιχεία της σύστασης του ΕΣΣΚ σχετικά με την αναγνώριση και τον καθορισμό των ποσοστών αντικυκλικών αποθεμάτων ασφαλείας για χρηματοδοτικά ανοίγματα σε τρίτες χώρες (εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου).

Για τη διευκόλυνση των συζητήσεων και την περαιτέρω ανάπτυξη εννοιολογικής σκέψης για τη μακροπροληπτική πολιτική, τον Σεπτέμβριο του 2017 πραγματοποιήθηκε το δεύτερο ετήσιο συνέδριο του ΕΣΣΚ. Τα πάνελ συζητήσεων πολιτικής επικεντρώθηκαν στις νομικές προοπτικές σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο μακροπροληπτικής εποπτείας και στην άσκηση μακροπροληπτικής πολιτικής πέραν του τραπεζικού τομέα. Περιλαμβάνονταν επίσης συνεδρίες σχετικά με τις προκλήσεις και το μέλλον των τραπεζών στην ΕΕ, στις οποίες συζητήθηκαν η αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στον τραπεζικό τομέα της ΕΕ και η παρακολούθηση κινδύνων στον σκιώδη τραπεζικό τομέα.



# Στοιχεία έκδοσης

© Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, 2018

Διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany  
Τηλέφωνο +49 69 1344 0  
Δικτυακός τόπος [www.esrb.europa.eu](http://www.esrb.europa.eu)

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Τελευταία ημερομηνία για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση: 31 Μαρτίου 2018. Για την ορολογία και τις συντομογραφίες, μπορείτε να συμβουλευθείτε το [γλωσσάριο του ΕΣΣΚ](#) (διαθέσιμο μόνο στα αγγλικά).

ISSN	1977-5156 (pdf)
ISBN	978-92-95210-96-7 (pdf)
DOI	10.2849/331890 (pdf)
Αριθμός καταλόγου ΕΕ	DT-AB-18-001-EL-N (pdf)